

POREZEN 1980:

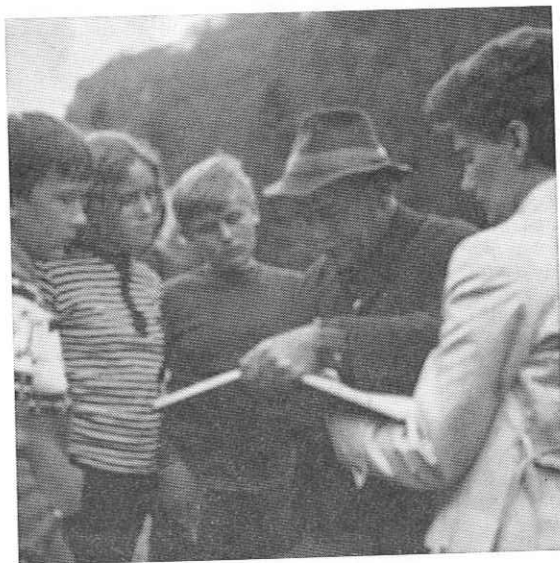
Letošnjega pohoda na Porezen sta se v spremstvu kranjskih planincev, v snežnem metežu, megli in močnem vetru udeležila tudi predsednik predsedstva SRS tovariš Viktor Avbelj-Rudi in član predsedstva SRS tovariš Tone Bole.

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE
LETNIK LXXX

1980 — 6

DR. MARIJAN BRECELJ — SEDEMDESETLETNIK

23. aprila 1980 je dopolnil 70 let dr. Marijan Breclj.

Njegovo življenjsko pot bogatega družbenega in političnega udejstvovanja so neposredno ob jubileju javno in izčrpno ocenili že drugi.

Planinski Vestnik pa se ob tem življenjskem mejniku ob številnih množičnih čestitkah želi spomniti predvsem jubilentovega planinskega lika in njegove življenjske, kar usodne, povezanosti z našimi slovenskimi gorami, pa tudi z gorami in planinstvom Jugoslavije.

Dr. Marijanu Breclju in njegovemu starejšemu bratu Bogdanu je prva pota v naravo in v gorski svet kazal njun oče Anton, znani zdravnik, sodobnik in kot znani »Bogdan Kazak« znani prijatelj trentarskega župnika Abrama.

Dr. Marijan Breclj je že v gimnaziju, nato kot študent pravne fakultete v Ljubljani, v tridesetih letih — kolikor mu je to dopuščal študij pa razgibani politični boji za slovensko popolno univerzo in zoper šestojanuarsko vojaško-fašistično diktaturo, v katerih je v univerzitetni

študentski organizaciji, skupaj s komunisti in drugimi demokratičnimi študenti, odigral vidno in aktivno vlogo — veliko hodil v Julijske Alpe, Kamniške in Savinjske planine ter v Karavanke. Posebej se mu je priljubil Martuljek s svojimi stenami, grebeni, grapami in kriticami Za Akom in Pod Srcem. Tam je na ostrih skalah trgal hlače in rokave največ v družbi s svojima najožjima prijateljema Pepetom Černičem in Fedorjem Koširjem. Imel je dosti prijateljev in tovarišev tudi med ljubljanskimi skalaši in še posebej med jeseniškimi, ko je poleti leta 1935 nekaj mesecev delal kot odvetniški pripravnik v pisarni svojega svaka dr. Aleša Stanovnika, prav tako navdušenega planinca in posebnega poverjenika Osrednjega odbora SPD za gorsko reševalno službo na Gorenjskem.

Po vojni je bil dr. Marijan Breclj kot podpredsednik slovenske vlade velik mecen in pospeševalec planinstva v Sloveniji. Bistveno je prispeval k temu, da je bila slovenska planinska organizacija hitro obnovljena. Posebej pa je s svojim zanimanjem in uspešnimi priporočili pripomogel k temu, da so bile z izdatnimi družbenimi dotacijami in proračunskimi subvencijami v zelo kratkem času za časa prvih predsedniških let Fedorja Koširja obnovljene številne, med vojno požgane in opustošene, planinske postojanke ter pota. Znano je, da je bilo v Sloveniji med vojno 49 planinskih postojank popolnoma uničenih (do tal požganih), 19 pa povsem izropanih in poškodovanih. Le redke so ostale nedotaknjene, čeprav je bilo tudi v njih precej škode, ker so bile vsa vojna leta zaprte in neoskrbovane.

Kot »navadni« planinec je dr. Marijan Breclj po vojni — potem ko je med vojno dobera spoznal Polhograjske Dolomite, Kočevski Rog, notranjsko hribovje in mnoga nevarna in dramatično zapletena partizanska pota za časa aktivnega dela »na terenu«, posebej pa še med sovražnimi ofenzivami in »hajkami« — spoznal in prehodil vse slovenske gore.

Planinski Vestnik je iz tistih časov objavil danes že zgodovinsko sliko, ko je naš slavljeneč popeljal iz Bohinja na vrh Triglava svoja najbližja politična in osebna prijatelja Borisa Kidriča in Edvarda Kardelja. Velikokrat je bil v poznejših letih gost in dolgoletni sopotnik E. Kardelja-Krištofa na Velem polju in po gorah tam okrog. Ob praznovanju 200-letnice prvega vzpona »štirih srčnih mož« iz Bohinja na vrh Velikega Triglava, 27. avgusta 1978, nam je na množičnem zborovanju na Ribčevem Lazu prebral — žal že zadnje — pozdrave in sporočilo častnega predsednika slavnostnega odbora, takrat že težko bolnega E. Kardelja.

Dolga leta sva, posebno potem, ko sem se jeseni leta 1947 z Jesenic preselil v Ljubljano in v vladno službo, sama ali pa v družbi njegovega brata Bogdana plezala po skoraj vseh plezalnih smereh vzhodnih Julijskih Alp od Jalovca, Mojstrovke, Mlinarice, Škrlatic, zlasti velikokrat tudi severne Triglavske stene, Rjavine, Velikega Draškega vrha do Debele peči.

To so bile nepozabne ponovitve in obnovitve predvojnih plezalskih dosežkov, ki nam jih je tako kruto za dolga najbolj mladostna leta pretrgala zverinsko neusmiljena naci-fašistična okupacija. Takrat, ko smo ob sobotah popoldne kar neposredno od dela hiteli v naše gore, se je še lahko zgodilo, da smo še od vojne in dela utrujeni pod večer spešili iz železniške postaje v Martuljku v bivak za Ak, drugi dan pa v 19-urnem nepretrganem pohodu v krnico za Široko pečjo («Amfiteater»), po vseh razžganih grebenih s prvega vzhodnega stolpa na vrh široke peči pa naprej na Dovški križ in po Jugovi grapi ter mimo znamenitih macesnov nazaj za Ak ter v dolino in potem še — zbiti in utrujeni na smrt — pa neizrečeno srečni — z avtomobilom v Ljubljano. Ali iz Zgornje Trente od cerkve, kjer smo pri Špikovih pustili avto, v Zadnjo Trento, Zapodnem, na planino Zapotok ter po znani značilni gredi na severni raz Bavškega Grintovca, po razu na vrh in potem v gosti megli in neznanem brezpotju, zaman iskajoč sestop z vzhodnega grebena nazaj v Zapotok, v večurnem popoldanskem iskanju sestopa po žlebovih nad nepristopnimi prepadi pretavali vsa južna pobočja od vzhoda do zahoda, dokler — že pod noč — nismo »našli« markirane normalne poti z vrha Grintavca, ki smo jo opoldne prezirljivo zapustili, v vas Sočo. To je trajalo več kot 20 ur in nazadnje je bila utrujenost taka, da je med potjo v skrotju nad dolino Soče v temni noči Bogdan že videl na dozdevnem zelenem travniku prijazno razsvetljeno okno v prijazni koči na njem.

Privid se je seveda razbil ob spotikanju po grušču in koreninah spodnjega gozda — na mučni poti, ki je trajala še debelo uro, preden smo nekje prišli na cesto.

Verjamem, da so mnogi planinci prebrali tudi moje tri sestavke v knjigi »Triglav, gora in simbol« o Triglavskem oknu, čutarici in o Zlatorogovih policah. Tam je nekaj značilnih, človeško toplih jubilentovih potez, ki pa se niso izkazale samo v gorah, temveč predvsem tudi v dolini. Lahko pa rečemo, da se je Marijanov kremeniti, vztrajni in vedno dosledni, pa prijateljsko topli značaj v veliki meri koval tudi v gorah.

Ko je odšel na odgovorno državniško delo v Beograd, je bil dr. Marijan Breclj sprva uspešni predsednik Turistične zveze Jugoslavije, kjer se je izkazal s postavljanjem temeljev poznejšega množičnega jugoslovanskega turizma. Ko je tam opravil pionirsko delo, je leta 1961 prevzel odgovorno dolžnost predsednika Planinske zveze Jugoslavije, ki jo je nad vse srečno in s širokim razumevanjem planinskih nalog ne le v Sloveniji

temveč predvsem tudi v vseh bratskih republikah in pokrajinah — vodil vse do leta 1974 — torej celih 13 zares rodovitnih planinskih let. Brez pretiravanja in napačne hvale lahko rečemo, da je bila to zlata doba jugoslovanskega planinstva in njegovega množičnega razmaha ter družbenega uveljavljanja. Tako se tega časa še dandanes z velikim spoštovanjem do jubilaranta spominjajo številni planinski odborniki, aktivisti in planinci po vsej naši širši jugoslovanski domovini.

Planinskemu prijatelju dr. Marijanu Breclju k njegovi sedemdesetletnici iz vsega srca čestitamo in želimo še veliko planinskega veselja in zdravja številni njegovi prijatelji, planinski tovariši in vsi planinci Slovenije.

dr. Miha Potočnik

NARAVA — TABORNIŠTVO — PLANINSTVO — IN NAŠA SKUPNA POTA

(Intervju Planinskega Vestnika s predsednikom Taborniške zveze Slovenije tovarišem Ljubom Jasničem)

Ljubo Jasnič: Sam sem planinec, član PD Rašica; pravzaprav je včlanjena v to društvo vsa moja družina, ki pa ni velika. Z ženo imava fantka, starega dve leti. Dejana, in vsi radi hodimo v naravo, v gore. Morda mi je to ljubezen rodilo tudi dejstvo, da sem dolga leta živel na Jesenicah, ko mi je Jaka Čop že kot osnovnošolčku z besedo, še bolj pa s svojo prelepo fotografijo, približal lepote gora. Pa Joža Čop, ki je znal tako po svoje pripovedovati. Seveda pa se ob vsem tem nisem učil plezanja, zavoljo tega nimam takih izkušenj v teh veščinah, kot jih ima Tomaž Banovec. Tudi Miha Potočnika štejem med tiste planince, ki jih cenim zaradi njihovega širokega strokovnega znanja, človeške topline v odnosu do vsega, kar nas veže ... Sploh so pravi planinci fejest ljudje — to zadnje sem zapisal z veliko začetnico!

Rad imam Gorenjsko, čeprav je pri nas povsod lepo. Lepo je posebej tedaj, kadar se peljem iz Ljubljane, ko sem zunaj tega hrupa. Vidim Triglav ... In še naprej, tam pri bistriškem križišču, ko so gore, venec gora, ko je vse to pred menoj kot na dlani. Res, lep je ta svet; čeprav ima vsaka pokrajina nekaj lepega v sebi, je Gorenjska zame tista, ki me veže ...

V tem je tudi moj odnos do narave. Pravzaprav postavljam v ospredje najprej odnos do ljudi, ta je pomemben. Ta je važnejši od, recimo — pejsažev. Občudovanje je last čustvenega sveta, prvo pa je tisto, kar obstaja med nami, ljudmi. Vsebina, ki izhaja iz tega, ta je pomembna.

To moje občudovanje gora je povezano s spoštovanjem. Občudujem jih; spoštujem jih tedaj, ko jih gledam od daleč, spoštujem jih, ko jih spoznam поблиže. Je pa mnogo podrobnosti na njih, ki jih nikoli ne bom spoznal. Nikoli na primer ne bom preplezal Severne, na Triglav bom pa še šel. Zato, ker prvega ne zmorem, drugo, to pot na Triglav, to pa zmorem. Toda tisto, kar mi ni dostopno, enako spoštujem kot to, kar zmorem, kar sem premagal, dosegel. Ker vem, da je bil tudi za to potreben napor, da je bilo za to potrebno spoznanje.

Planinski Vestnik: Planinci, pravijo, so zagledani v svoje gore, v svoje panorame, ki jih srečujejo na gorskih poteh. So taki, prav gotovo, da so; sicer ne bi bilo doživetij. To pa seveda velja za vse, ki iz kakršnihkoli razlogov zahajajo v tako okolje. Planinci pa so tudi stvarni opazovalci, vsega, kar jih obdaja. Vzemiva iz vsega tega pojav, ki ni neznan tudi drugim, vsem, ki imajo kakršnokoli povezavo z dogajanjem v naravi — pojav množičnosti. Ta sodobni fenomen sicer radi pripisujemo le planinstvu pa mislim, da ga je treba jemati širše. Tudi taborniki se soočajo z njim.

Ljubo Jasnič: Množično obiskovanje gora predstavlja dejstvo, na katerega moramo v sedanjem času računati. Vendar menim, da bi v tem množičnem obiskovanju narave, gora, morali poiskati nekaj novega, nekaj bi morali ukreniti, spremeniti. Ne bi smela več obveljati zgolj samoiniciativa. Bolj organizirano bi morali to našo naravo »razprodajati«. Mislim tu predvsem na Triglav. Tako na primer avgust ne bi bil več tisti mesec, ko je najbolj zanimiv za obisk, potem pa v gorskem svetu spet zavlada tišina. Sam sem bil na Triglavu dvakrat, obakrat z jeseniškimi železarji, tedaj ko pomine tisti naval ... Ne zato, da bi me ljudje motili, to ne, pač pa zato, ker bi se v tisti množici na triglavskih poteh počutil tako, kot da bi hodil po najbolj prometni Titovi cesti v Ljubljani ... To pa ni namen planinstva, če se ne motim.